

Yıl/Year: 5, Sayı/Issue: 13, Aralık/December 2024, s. 123-139.

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date

Yayın Geliş Tarihi: 21-10-2024

Yayınlanma Tarihi: 31-12-2024

ISSN: 2757-6000

NOMA BAR VE MİNİMALİŐT AFİŞ SANATINDA NEGATİF ALANIN GÜCÜ

Dr. Yasemin UZUN

yaseminuzun61@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, çağdaş tasarım dünyasının en dikkat çekici isimlerinden biri olan Noma Bar'ın Minimalist afiş tasarımlarında negatif alan kullanımını incelemektir. Bunun yanında, Noma Bar'ın eserlerinden örneklerle negatif alanın nasıl bir hikâye anlatımı ve görsel iletişim unsuru olarak kullanılabileceğini irdeleyerek, bu tekniklerin estetik ve toplumsal mesajları nasıl güçlendirdiğini göstermeyi amaçlamaktadır. Negatif alan, Minimalizm'in estetik ve işlevsellik anlayışı doğrultusunda yalnızca bir görsel öge değil, aynı zamanda güçlü bir anlatı aracı olarak tasarımlarda kullanılmaktadır. Araştırmada, literatür tarama yöntemi ile elde edilen bilgilerden yola çıkarak Noma Bar tarafından tasarlanan toplamda beş afiş tasarımı incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman analizi kullanılmıştır. Afişlerde yer alan tasarım öğeleri negatif alan kullanımı açısından incelenmiş, afişler bir bütün olarak ele alınıp verilmek istenen mesaj yorumlanmıştır. İncelenen afiş tasarım örneklerinde Noma Bar'ın negatif alanı yalnızca estetik bir araç olarak değil, aynı zamanda bir hikaye anlatım yöntemi olarak ustaca kullandığı gözlemlenmiştir. "Az daha çoktur" felsefesi ile hareket eden Minimalist tasarımda negatif alanı etkili kullanmak, mesajı sadeleştirir ve güçlendirir. Tasarımcıya az alan kullanarak daha çok şey anlatabilme imkanı sunar. Bar, Mucinex firması için tasarladığı afişinde maske ve kahve fincanı metaforunu aynı anda sunarak hem tasarımı görsel olarak zenginleştirmiş hem de izleyiciye çok katmanlı bir anlatım sunmuştur. Negatif alanı ustalıkla kullanan Noma Bar, tasarımlarında görsel hikaye anlatımını estetikle harmanlayarak eşsiz bir uyum yaratmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Noma Bar, Minimalizm, Afiş tasarım, Negatif alan, Grafik tasarım

NOMA BAR AND THE POWER OF NEGATIVE SPACE IN MINIMALIST POSTER ART

ABSTRACT

The purpose of this research is to examine the use of negative space in the Minimalist poster designs of Noma Bar, one of the most striking names in the contemporary design world. In addition, it aims to examine how negative space can be used as a storytelling and visual communication element with examples from Noma Bar's works, and to show how these techniques strengthen aesthetic and social messages. Negative space is used in designs not only as a visual element but also as a powerful narrative tool in line with the aesthetic and functional understanding of Minimalism. In the research, a total of five poster designs designed by Noma Bar were examined based on the information obtained through the literature review method. Document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the research. The design elements in the posters were examined in terms of the use of negative space, the posters were considered as a whole and the intended message was interpreted. In the poster design examples examined, it was observed that Noma Bar skillfully used negative space not only as an aesthetic tool but also as a storytelling method. In Minimalist design, which acts with the philosophy of "less is more", using negative space effectively simplifies and strengthens the message. It offers the designer the opportunity to tell more by using less space. In its poster designed for the Mucinex company, Bar presented the mask and coffee cup metaphors at the same time, enriching the design visually and offering the viewer a multi-layered narrative. Noma Bar, which uses negative space masterfully, creates a unique harmony by blending visual storytelling with aesthetics in its designs.

Keywords: Noma Bar, Minimalism, Poster design, Negative space, Graphic design

GİRİŞ

Sanat ve tasarım dünyasında basitlik, çoğu zaman karmaşık duygular ve mesajlar için en etkili araçtır. Negatif alan kullanımı Minimalist yaklaşımı benimseyen grafik tasarımlarda hem estetik hem de iletişim açısından güçlü bir ifade biçimi sunar. Bu yaklaşım, görsel alanın yalnızca "ne gösterdiğiyle" değil, aynı zamanda "ne sakladığıyla" da anlam kazandığı bir perspektif yaratır. Bu anlayışın en başarılı temsilcilerinden ve illüstrasyonlarıyla çağdaş tasarım dünyasında dikkat çeken isimlerden biri Noma Bar'dır. Noma Bar, Minimalist afiş tasarımlarında negatif alanı ustalıkla kullanarak, az sayıda görsel öğeyle çok katmanlı ve etkili mesajlar oluşturmaktadır. Bar'ın çalışmaları, sade bir estetik içinde zekice yerleştirilmiş unsurlarla izleyiciyi düşündüren, sorgulatan ve bazen de şaşırtan bir deneyim sunmaktadır. İllüstrasyonlarında görsel tasarım öğeleri arasında yaratılan boşluklar hem fiziksel hem de metaforik anlamlar taşıyarak, mesajın algılanma biçimini derinleştirir. Bu araştırma, Noma Bar'ın eserlerinde kullanılan negatif alanın mesajı iletmeye gücünü ele alırken, Minimalizm'in etkili bir anlatı aracı olarak işlevini incelemektedir. Aynı zamanda, bu anlayışın estetik ve toplumsal mesajları güçlendirmedeki rolü ve Minimalist afiş sanatında negatif alanın gücü detaylandırılmıştır.

Literatür incelendiğinde sanatta ve grafik tasarımda Minimalizm, afiş tasarımında Minimalizm, grafik tasarımda negatif alan gibi konularda az sayıda çalışmaya rastlanmıştır. VanEeno (2011), "Sanat ve Tasarımda Minimalizm: Kavram, etkiler, çıkarımlar ve perspektifler" isimli çalışmasında Minimalizm, kavramının anlaşılmasının

neden sadece gerekli değil, aynı zamanda yararlı olduğunu ele almaktadır. Araştırmanın sonucunda Minimalizm kelimesi, indirgemenin daha farklı bir şekilde anlaşılmasını destekleyen ve böylece basitliğin çeşitli yönleriyle tanımlanmasını sağlayan bir bakış açısı yaratan yararlı bir teorik araç olarak önerilmiştir. Uzuner ve Tarlakazan (2022) çalışmasında, Uzuner tarafından Minimalist sanat anlayışı çerçevesinde hayvan hakları konulu afişler tasarlanmış ve değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucunda, afişlerin birden fazla anlam ve duygu aktardığı, bu bağlamda Minimalist sanata dair kuralları kapsayacak nitelikte bir gösterge olabileceği tespit edilmiştir. Gumber (2023), "Tasarımda Minimalizm: Karmaşıklık İçindeki Basitlik Eğilimleri" isimli araştırmasında, Minimalizm tasarım trendi için kavramsal bir temel sunmuş ve bunun altında yatan yaratıcı felsefeyi, etkilerini, uygulamalarını, çıkarımlarını ve çoklu perspektiflerini ayrıntılı olarak açıklamıştır. Naderi, Sadeqzade ve Shapourian (2019), İran'da Minimalist Sanatın afiş tasarımına etkisini araştırmayı amaçlamışlardır. Araştırmanın sonucu, İran'ın poster tasarımında, beşinci nesil grafik tasarımcıların Minimalizm'den etkilendiğini ve bazı çalışmalarda uygulandığını göstermektedir. İranlı grafik tasarımcıların yeni nesil posterlerinde ise Minimalizm ve kültürel-sanatsal sembollere yönelim doğrudan Batı Minimalizm'inin özelliklerinden etkilenmiş olup, İran sanatının özellikleri daha az kullanılmıştır. Dos Santos ve Carminatti (2016) araştırmasında, Minimalist tasarımın özelliklerini ve Faber-Castell şirketinin gerçek renkler kampanyası posterleri üzerindeki görsel etkisini belirlemeyi ve analiz etmeyi amaçlamışlardır. Araştırmada, hem sanatın hem de reklamcılığın, her ikisi de ideolojileri yaydığı için çok eski zamanlardan beri çeşitli insan kültürlerini yaratma ve pekiştirme konusunda büyük bir etki uyguladığı sonucuna varılmıştır. Ekiz ve Kaya (2018), "Minimalizm Sanat Akımının Grafik Tasarım Alanında Kullanımı" isimli bir kitap bölümü yazısı ele almıştır. Ekiz ve Kaya'ya göre, 21. yüzyılın giderek daha fazla görsel kültüre eşlik eden bir dönem olması nedeniyle tasarımlar da daha önemli bir vizyona sahip olmuştur. Bu nedenle her alanda olduğu gibi tasarımlarda da minimalleşme giderek artmakta, fikirlerin sunumunda yalın ve az biçimcilik estetik bir yolla sunulmaya çalışılmaktadır. Arslan (2021)'in "Postmodern sanatta negatif alan" isimli araştırmasında, negatif alanı sanatlarının odak noktası haline getiren postmodern sanatçıların eserlerinden yola çıkılarak, negatif kavramının sanattaki rolü incelenmiştir. Araştırma, negatif alanın kullanıldığı sanatın, pozitif alanın geleneksel sanat normlarına meydan okuduğunu, iç ve dış arasındaki ilişkiyi sorguladığını ve gizli olan unsurları görünür hale getirmeyi amaçladığını göstermiştir. Yavuz (2023) "Bir Reklam Afiş Ögesi Olarak Etkin Negatif Alan Tasarımı" isimli tezinde, tasarımcının tasarım mantığını gösterdiği ve negatif alanın varlığını bu doğrultuda tasarımlarında kullanabileceğinin altını çizmek amaçlanmıştır. Bu tezin bulguları, beyaz alanın reklamcılık ve grafik tasarımda önemli bir temel unsur olduğunu göstermektedir. Elasi (2021), araştırmasında Noma Bar'ın reklam tasarımlarında şeklin görsel bir şekilde nasıl işlendiğini araştırmıştır. Araştırma, Bar'ın eserlerinde şekil ve mekanın grafiksel düzenlemesinin, geometrik yapılar, üç boyutlu formlar ve birbirine bağlı öğelerin dinamik ilişkisi üzerinden mühendislik temellerine dayandığını; bu öğelerin soyutlanabilir, dönüştürülebilir ve geliştirilebilir şekilde tasarlandığını ortaya koymuştur.

Literatür incelendiğinde Noma Bar'ın afişlerinin negatif alan kullanımı açısından değerlendirildiği bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu doğrultuda araştırmada, Bar'ın afişlerinde yer alan negatif alan kullanımını detaylı bir şekilde ele alınmış, eserlerinden örneklerle negatif alanın nasıl bir hikâye anlatımı ve görsel iletişim unsuru olarak kullanılabileceğini incelenmiştir. Çalışma, Bar'ın Minimalist tasarımlarındaki negatif alan kullanımını anlamaya yönelik bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır. Günümüzün karmaşık görsel dünyasında Minimalizm ve negatif alan kullanımı, sadelik ile etkili mesaj iletme arasındaki dengenin nasıl sağlanabileceğine dair önemli bir yol göstermektedir. Bu araştırma, yalnızca tasarımcılar ve grafik sanatçılar için değil, aynı zamanda görsel iletişim ve estetik alanında çalışan akademisyenler ve profesyoneller için de önemli bir referans kaynağı olma niteliği taşımaktadır. Literatürde Noma Bar'ın eserlerine dair sınırlı sayıda araştırma bulunduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu makale, Bar'ın çalışmalarının incelenmesine ve negatif alanın çağdaş grafik tasarım üzerindeki etkilerinin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Literatür tarama yöntemi ile elde edilen bilgilerle, afiş tasarımları incelenmiş ve yorumlanmıştır. Doküman analizi, yazılı ve görsel materyallerin sistematik olarak incelenmesini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmada, Minimalizm'in güçlü bir anlatı aracı olarak nasıl işlev gördüğü ve Noma Bar'ın eserlerinden yola çıkarak, negatif alanın grafik tasarımdaki etkisi ve mesaj iletme gücü detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Veri Toplama Süreci

Araştırmada, veri toplama süreci iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada, Bar'a ait afiş tasarımlarından rastgele beş adet afiş tasarımı seçilmiş ve dijital veya basılı formatta temin edilmiştir. Bu afişler, negatif alan kullanımı açısından değerlendirilmek üzere hazır hâle getirilmiştir. İkinci aşamada, grafik tasarımda Minimalizm ve negatif alan kullanımı üzerine yapılan literatür taraması ile afişlerin yorumlanmasına yönelik teorik bir temel oluşturulmuştur. Mevcut kaynaklar incelenmiş ve afişlerdeki negatif alan kullanımının bu doğrultuda değerlendirilmesi sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

Doküman ve tasarım inceleme yöntemi kullanılmıştır. İlk olarak, afişler dikkatlice incelenerek negatif ve pozitif alanlar tespit edilmiştir. Bu alanların neye benzetildiği ve neye dönüştürüldüğüyle ilgili incelemeler yapılmıştır. Analiz sürecinde afişlerde ön plana çıkan negatif alanlar tespit edilmiş ve bu öğelerin vermek istedikleri mesajlar

yorumlanmifftır. Afiflerin her biri, bu temalar doğrultusunda değerlendirilmiş ve negatif alanın dikkat çekme ve mesaj iletme başarısı üzerine çıkarımlar yapılmıştır.

MINİMALİZM

Minimalist terimini az, sade, anlaşılır anlamında günlük hayatta da kullanılmaktadır. Minimalizm'in sanat dünyasında yer edinmesi 20. yüzyılın ortalarına denk gelmektedir. İkinci dünya savaşından hemen sonra hızlı bir şekilde sosyo-ekonomik ve kültürel gelişmeler yaşanmıştır. Bu gelişmeler sanat alanında da etkisini göstermiştir. Geleneksel sanat anlayışına bir başkaldırı başlamış, sanat giderek kavramsallaşmış ve sadeleşmiştir. Sanatçılar, öznel anlatıları, temsilleri ve süslemeleri bir kenara bırakarak sanatın biçim, materyal ve kavramsal yönlerini araştırmaya yönelmiştir. Geleneksel sanat anlayışında ilk kırılma Kübizim ile başlamıştır ve sonrasında farklı sanat akımları ve anlayışları ortaya çıkmıştır. Minimalizm de bunlardan bir tanesidir. Minimalizm "Less is more" yani "Az daha çoktur" felsefesiyle sanat dünyasında kendine yer bulmuştur. Modern sanatın temsil ve estetik arayışı, Minimalist sanatla yerini daha eleştirel ve düşünsel bir yaklaşıma bırakmıştır.

"Minimalizm" terimi, ilk kez 1965 yılında İngiliz filozof Richard Wollheim tarafından ortaya atılmıştır. Wollheim, Dadaist eserler ve renk alanı resimlerini ele aldığı bir makalesinde, New York'ta şekillenmekte olan yeni bir soyut sanat türünü tanımlamak için bu kavramı kullanmıştır. Minimalizm, 20. yüzyıl sanatının etkilerini barındıran ve sadeleştirilmiş, yoğun bir ifade biçimi sunan bir sanat anlayışıdır. Bu yaklaşım, sanatın kendine özgü bir kimlik edinmesini savunarak, taklitten uzak kalmayı hedeflemiştir (Hodge, 2016: 176). Minimalizm, 1960'ların hareketli dönemlerinde ortaya çıkan birçok sanat akımı gibi, toplumsal kısıtlamaları aşmayı amaçlamıştır. Bu akım, güzel sanatlar ile endüstriyel üretim arasındaki farkı ortadan kaldırmayı hedefleyerek dönemin devrimci ruhuna uyum sağlamıştır. Minimalizm, yalnızca bir estetik yaklaşım değil, aynı zamanda sınırları zorlayan ve dönemin siyasi hareketleriyle uyum içinde olan bir dönüşüm aracı olarak dikkat çekmiştir (Danto, 2016: 15).

Minimalizm, kökenleri Amerika Birleşik Devletleri'ne dayanan bir sanat akımıdır ve Frank Stella, Sol LeWitt, Dan Flavin, Richard Serra, Robert Morris, Carl Andre ve Donald Judd gibi önde gelen isimlerle temsil edilir. Bu sanatçılar, geleneksel resim ve heykelin sınırlarını aşarak, üç boyutlu nesnelere üzerinden yeni bir sanatsal ifade biçimi oluşturmayı amaçlamışlardır. Minimalist sanatçılar, malzemeleri kullanma konusunda yenilikçi bir yaklaşım benimsemiş, tuğla, sunta, kontraplak, alüminyum, çelik, fiberglas ve pleksiglas gibi endüstriyel malzemeleri sanatsal üretimlerinde kullanarak farklı bir estetik anlayış ortaya koymuşlardır (Antmen, 2019:181-182). Minimalizm, mimarlık, dekoratif tasarım, moda ve resim gibi birçok sanat alanında derin etkiler bırakmıştır. Modern yaşamın hızlı temposu, yoğun iç yükü ve bilgi kirliliği, insanlarda estetik yorgunluk ve gerginlik yaratırken, Minimalizm sade, zarif ve işlevsel yaklaşımıyla huzur sunmuştur. Akılcı, pratik ve sezgisel tasarımlarıyla hem estetik hem de manevi ihtiyaçlara

yanıt veren bu anlayif, toplumda büyük ilgi görmüf ve giderek daha fazla insan tarafından benimsenmiştir (Dai, 2002: 24). Yılmaz'a göre Minimalizm, 1960'lardan 1970'lerin sonlarına kadar en parlak dönemini yaşamıştır ve zamanla katı yaklaşımı yumuşamış olsa da günümüzde etkisini sürdürmektedir. Az ve öz ifade etme isteği, geçmişte olduğu gibi gelecekte de varlığını koruyarak yaratıcılığı şekillendirmeye devam etmektedir (Yılmaz, 2013: 279).

Minimalizm, 20. yüzyılın ortalarında sanatın geleneksel sınırlarını zorlayarak özgün bir estetik anlayışa öncülük etmiş, sadeleşme ve kavramsallaştırma üzerine kurulu bir sanat felsefesine dönuşmüştür. Bu akım, yalnızca sanat eserlerinin biçimsel yönlerini değil, sanatın materyaller ve üretim süreçleriyle olan ilişkisini de yeniden tasarlamıştır. Endüstriyel malzemelerin sanatsal bir ifade aracı olarak benimsenmesi, sanatçılara yeni olanaklar sunarken, izleyiciyi de eserin özüne odaklanmaya davet etmiştir. Minimalist sanat, yalnızca bir tarz değil, aynı zamanda bir yaşam yaklaşımı olarak mimarlık, tasarım ve modadan gündelik hayata kadar geniş bir alanda etkili olmuş, modern insanın sadeleşme ve huzur arayışını yansıtmıştır. Dönemin çalkantılı atmosferinde şekillenen bu anlayış, hem sanatsal hem de toplumsal dönuşümlerin bir aynası olmuştur.

Grafik Tasarımda Minimalizm

Grafik tasarımda Minimalizm, görsel öğeleri sadeleştirerek ve gereksiz detaylardan arındırarak mesajın özüne odaklanmayı amaçlayan bir yaklaşımdır. Bu tasarım anlayışı, karmaşık görseller yerine sade, net ve işlevsel bir estetik sunmayı amaçlamaktadır. Minimalist grafik tasarım, az öğeyle çok şey ifade etme anlayışıyla dikkat çekmektedir ve hem görsel iletişimde hem de estetik anlamda etkileyici sonuçlar ortaya koymaktadır.

Minimalist tasarım, sade formlar, temel renkler ve "önce işlev" prensibiyle öne çıkmaktadır. Bu tasarımlar, kaba bir görünümden uzak, yalın ve estetik bir yaklaşım sergilemektedir. Minimalizm, "az çoktur" ve "temel unsurlara dönuş" anlayışını benimseyerek güçlü bir görsel etki yaratırken, aynı zamanda insanlara sınırsız bir yaratıcılık alanı sunmaktadır. Günümüzde grafik tasarımda oldukça popüler olan bu stil, yazı tipi, grafik, renk ve tipografinin sadeleştirilmesiyle görsel bir ferahlık sağlamaktadır (Dai, 202: 24). Minimalist tasarım stili, sadeliği vurgulayarak şekil ve renk kullanımını en aza indirir ve gereksiz ayrıntılardan arınmayı hedefler. İster iki boyutlu ister üç boyutlu olsun, bu yaklaşım temiz ve sade bir estetik sunarak görsel düzeni sağlar ve mesajın netliğini artırır. Minimalist tasarımın temel unsurlarından biri olan beyaz alan (negatif alan), yalnızca bir sadelik hissi yaratmakla kalmaz, aynı zamanda izleyicinin hayal gücünü canlandırır. Beyaz alan, tasarımlara derinlik ve anlam kazandırırken, izleyicilere huzur ve odaklanma duygusu aşılar (Pei, 2023: 380).

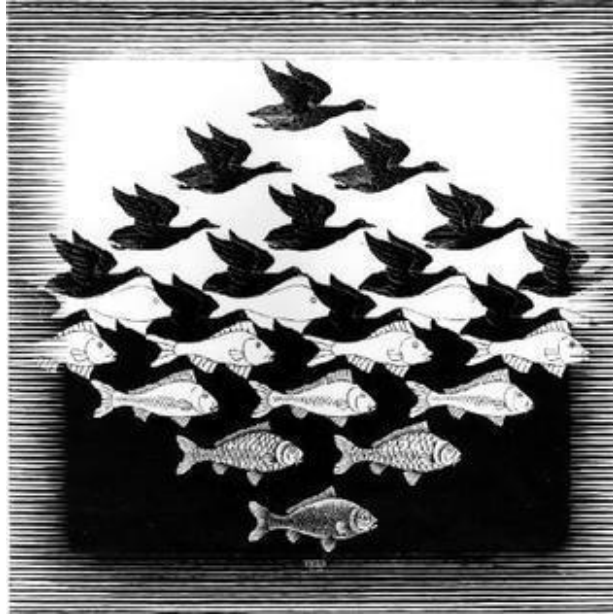
Minimalist tasarım, gereksiz ayrıntılardan arınarak temel unsurlara odaklanmış ve anlaşılır, güçlü marka kimlikleri yaratmada başarılı olmuştur. Düzenli, modern ve zamansız bir estetik sunmayı amaçlayan bu yaklaşım, geniş bir kitle tarafından

benimsenmiş ve şirketler ile tasarımcılar arasında hızla yaygınlaşmıştır. Minimalist tasarımın prensipleri, grafik tasarım ve markalaşma alanında önemli bir yer edinmiş; yalnızca tasarım trendlerini şekillendirmekle kalmayıp, aynı zamanda görsel iletişim ve tasarım düşüncesine yeni bir bakış açısı kazandırmıştır (Gumber, 2023: 364-365) Günümüzde Minimalist tasarım, dijital çağın karmaşıklığı içinde bir nefes alma alanı sunmaktadır. Özellikle bilgi yoğunluğu ve görsel kalabalığın olduğu ortamlarda, Minimalist tasarım mesajın öne çıkmasını sağlamaktadır. Markalar, bu yaklaşımı kullanarak kullanıcıların dikkatini toplamakta ve estetik bir sadelikle modernliği bir araya getirmektedir.

Minimalist Afiş Tasarımı ve Negatif Alan

Minimalist afiş tasarımı, az sayıda görsel ve tipografi kullanarak mesajı doğrudan, net ve estetik bir şekilde iletmeyi amaçlar. Bu tasarım stili, izleyicinin dikkatini dağıtmadan ana fikri vurgulayan sade bir yaklaşımı benimsemektedir. Minimalist afişler, gereksiz detaylardan arındırılarak daha etkileyici ve akılda kalıcı bir görsel deneyim sunmaktadır.

Beyaz alan kullanımı, "Önemli olan ne eklediğin değil, neyi ekmediğindir" anlayışını benimser ve bu prensip, resim ve çizim alanında olduğu kadar grafik tasarımda da geçerlidir. 19. yüzyılda gazete ve dergi tasarımlarında boş alanlar genellikle metin ve görsellerle tamamen dolduruluyordu. Ancak, editoryal içerikle reklamların birbirine karışması sorun yaratmaya başlayınca, beyaz alan bir çerçeve işlevi görerek bu ayrımı sağlamak için kullanılmıştır. Bu yaklaşımın benimsenmesiyle birlikte, beyaz alanın hem önemi hem de kullanım amacı giderek genişlemiştir (Heller ve Anderson, 2023: 17).

Görsel 1. M.C. Escher, Gökyüzü ve Su

Minimalist tasarımlarda negatif alan yalnızca bir "boşluk" değil, aktif bir tasarım aracı olarak kullanılır. Tasarıma ferahlık ve odak kazandırır, izleyiciye mesajın özüyle ilgilenmesi için bir alan bırakır. Negatif alan, bir sanat eserinde veya tasarımda dolu olmayan, boş alanı ifade eder. Doğru kullanıldığında, negatif alan tasarımın dengesini sağlayarak estetik bir etki yaratır. Bu kavramın en etkileyici örneklerinden biri, M.C. Escher'in eserlerinde görülmektedir. Escher, negatif alanı yaratıcı ve göz alıcı bir şekilde kullanarak hem estetik hem de algısal derinlik kazandırmıştır. Modern sanat tarihinde M.C. Escher negatif alanı yaratıcı ve etkili bir şekilde kullanmasıyla tanınır. Escher, pozitif ve negatif alan arasındaki sınırları bulanıklaştırarak izleyiciye hem estetik hem de kavramsal bir deneyim sunmaktadır.

Hollandalı grafik sanatçısı, tahta ve taş baskılarında manzaralar, bitkiler ve böceklerden esinlenerek doğayı temel almıştır. Çalışmaları, sonsuzluk, yansıma, simetri ve perspektif gibi konuları ele almış ve yaşamı boyunca birçok baskıya imza atmıştır. Escher'in en tanınmış eseri olan (Görsel 1) "Gökyüzü ve Su," pozitif ve negatif alanın kareleme yöntemiyle kullanıldığı etkileyici bir örnektir. İnsan beyni, aynı anda hem ön planı hem de arka planı tam anlamıyla algılayamamaktadır (Elassi, 2021: 4). Escher, pozitif ve negatif alan arasında bir geçiş yaratırken, görsel öğelerin biçimsel dönüşümünü ustalıkla sergilemektedir. Yukarıdaki kuş figürleri pozitif alanı oluştururken, kuşlar arasındaki negatif alan kademeli olarak balık figürlerine dönüşmüştür. Eser insan algısının, aynı anda hem ön planı hem de arka planı deşifre edemeyeceğini kanıtlar. Gökyüzü ve su, birbirinden bağımsız ancak uyum içinde var olan iki zıt alan olarak temsil edilmiştir. Negatif alan, bu iki dünyanın birbiriyle bağlantısını kurmaktadır.

Noma Bar: Bir Minimalist Tasarımcı

Noma Bar, 1973 doğumlu İsraili bir grafik tasarımcı, illüstratör ve sanatçıdır. Londra merkezli çalışan Bar, eserlerinde yalın renkler, minimal detaylar ve negatif alan kullanımıyla tanınır. Bu tekniklerle, ilk bakışta fark edilmeyen çift anlamlı görseller yaratır. Bar, Bezalel Sanat ve Tasarım Akademisi'nde grafik tasarım, kaligrafi ve İbranice tipografi eğitimi almıştır. Kariyeri boyunca The New Yorker, The Guardian, The New York Times, Time Out London, GQ, The Economist, Wallpaper ve Esquire gibi prestijli yayınlarda çalışmaları yayımlanmıştır. Ayrıca Apple, Google, Sony, Nike, IBM ve Coca-Cola gibi şirketler için kampanyalar hazırlamıştır. Sanatçı, "Guess Who?: The Many Faces of Noma Bar" (2008), "Negative Space" (2009) ve beş ciltlik retrospektif "Bittersweet" (2017) adlı kitaplarıyla eserlerini bir araya getirmiştir. Çalışmaları, sergiler ve festivallerde de yer almıştır. Son yıllarda baskı, 3D heykel, mimari ve animasyon gibi farklı alanlara yönelmiştir (Wikipedia, 2023).

Noma Bar'ın tasarım üslubu, Minimalizm ve negatif alan kullanımına dayanır. Basit şekiller ve düz renklerle oluşturduğu illüstrasyonlarında, negatif alanı kullanarak çift anlamlı ve düşündürücü görseller yaratır. Bu yaklaşımıyla izleyiciyi, sadece görüneni değil, aynı zamanda gizli mesajları da keşfetmeye davet eder. Bar'ın eserleri, genellikle

toplumsal ve politik konuları ele almaktadır. Savaş, şiddet, sosyal eşitsizlik ve çevre sorunları gibi temaları işlerken, sade ve etkili görsellerle derin mesajlar iletmeyi başarır. Bu nedenle, çalışmaları hem estetik açıdan çekici hem de düşündürücüdür. Sanatçının "Negative Space" adlı kitabı, bu tekniği en iyi yansıtan çalışmalarını bir araya getirdiği kitabıdır.

BULGULAR VE YORUM

Caz ve Şarap Festivali Afişi

Görsel 2. Noma Bar, Montalcino, Caz ve Şarap Festivali Afişi

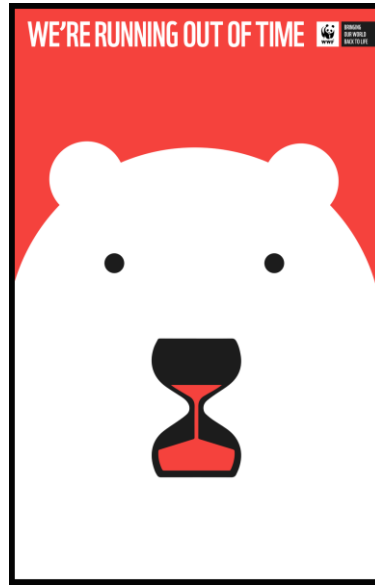
Görsel 2 Noma Bar tarafından İtalya'nın Montalcino Şehrinde düzenlenen caz ve Şarap festivali için 2023 yılında hazırlanan afiş tasarımıdır. Tasarım, Noma Bar'ın negatif alanı yaratıcı bir şekilde kullanma yeteneğinin önemli bir örneğidir. Aynı zamanda Noma Bar'ın negatif alanı yalnızca estetik bir araç değil, bunun yanında bir hikaye anlatımı yöntemi olarak nasıl ustalıkla kullandığını göstermektedir. Farklı unsurların bir araya gelerek hem bir bütünü hem de bağımsız detayları oluşturmaktadır.

Afişteki şarap şişesi formu, ana kompozisyonun çerçevesini oluşturmaktadır. Şişenin içindeki boşluklar, çeşitli müzik aletleri (gitar, kontrbas, piyano) ve figürlerle doldurulmuştur. Bu, negatif alanın pozitif alanla dengeli bir şekilde kullanıldığını göstermektedir. Şişenin içindeki her bir boşluk, yalnızca bir şekil değil, bir hikaye anlatmaktadır. Bu, tasarıma hem görsel hem de kavramsal bir zenginlik katmaktadır. İzleyici, şişe formunun içinde saklanan hikayeyi keşfederken aynı zamanda minimal bir estetik deneyim yaşamaktadır. Tasarımda negatif ve pozitif alan arasında mükemmel bir denge sağlanmıştır. Şişenin ana hatları pozitif alan olarak kullanılırken, içindeki beyaz alanlar negatif alan görevi görmektedir ve izleyicinin gözünü tasarımın belirli noktalarına

yönlendirmektedir. Bu iki alan, birbirine bağımlı bir şekilde işlev görerek tasarımın bütünlüğünü sağlamakta ve aynı zamanda tasarımcıya az alan kullanarak daha çok şey anlatabilme imkanı sunmaktadır.

Şişenin formu, caz ve şarap temasını birleştirirken, şişenin içindeki müzik aletleri ve insan figürleri pozitif ve negatif alan olarak ön plana çıkar. Gitar, kontrbas ve piyano negatif yani beyaz alan kullanılarak oluşturulmuştur. Kadın yüzleri, insan figürleri ve müzik aletlerinin birleşimi, pozitif ve negatif alanın yaratıcı bir uyum içinde çalıştığını gösterir. Bu da izleyiciye, tasarımı farklı yorumlama olanakları sunar. Sonuç olarak, pozitif alan figürleri ve detayları vurgularken, negatif alan bu unsurların birbiriyle bağlantı kurmasına olanak tanır. Bu denge, hem görsel bir uyum yaratır hem de izleyicinin tasarımı bir bütün olarak algılamasını sağlar. Pozitif ve negatif alan arasındaki bu etkileşim, afişin yalnızca estetik olarak etkileyici değil, aynı zamanda tematik açıdan güçlü bir ifade sunmasını mümkün kılar.

WWF Küresel Isınma Afişi

Görsel 3. Noma Bar, WWF (World Wild Fund of Nature) Küresel Isınma Afişi

Görsel 3, Noma Bar tarafından Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF) için tasarlanmış bir afiştir. Afiş insanlığın küresel ısınma ve çevresel sorunlar karşısında artık harekete geçmek için çok az zamanı kaldığını vurgulamaktadır. "Zamanımız tükeniyor" (We're running out of time) ifadesi, yalnızca çevreyi koruma açısından değil, aynı zamanda iklim değişikliğinin geri dönüşü olmayan etkileriyle mücadele etme sürecinde kritik bir dönemde olduğumuzu hatırlatmaktadır.

Afişte yalnızca birkaç basit şekil (daireler ve bir kum saati formu) kullanılarak, hem bir hayvan portresi hem de çevresel bir metafor aynı anda tasvir edilmiştir. Bu, izleyiciyi detayları keşfetmeye ve düşünmeye davet etmektedir. Afişteki düz beyaz negatif alan,

tasarımın sade ve ferah görünmesini sağlıyor. Aynı zamanda kutup ayısının kutup ekosistemindeki yaşam alanına (buzullar) bir gönderme yapıyor.

Kutup ayısının yüzü, büyük beyaz negatif alan ile oluşturulmuştur. Bu alan, minimal bir çizimle hayvanın figürünü ortaya çıkarırken, aynı zamanda boşlukların anlamlı bir mesaj taşımak için nasıl kullanılabileceğini gösteriyor. Tasarımda, kutup ayısının burnu ve ağzı bir kum saati olarak tasarlanmıştır. Bu zamanımızın daraldığının temsilidir. Kum saatindeki ayının ağız kısmını oluşturan kırmızı renkli alan, ayının dili olarak da düşünülmüştür. Aynı zamanda hem eriyen buzulları hem de zamanın hızla tüketişini simgelemektedir.

Coca-Cola Afişi

Görsel 4. Noma Bar, Coca-Cola Afişi

Görsel 4, tasarım açısından negatif alan kullanımı ve marka değerlerini görsel bir metaforla ifade etme özellikleriyle öne çıkan başarılı bir Noma Bar çalışmasıdır. Coca-Cola'nın çevresel sürdürülebilirlik vizyonunu vurgulayan tasarım, hem görsel sadeliği hem de anlatım gücüyle etkili bir iletişim aracı olarak dikkat çekmektedir. Minimalist tasarımı ve çarpıcı renk seçimiyle, izleyici üzerinde hem duygusal hem de düşünsel bir etki yaratmaktadır.

Afişte iki elin birbirine uzanması, beyaz pozitif alan ile gösterilmiş. Bu ellerin birleşimi, dostluk ve birlik temasını görselleştirmektedir. Kuş, tamamen negatif alan kullanımıyla oluşturulmuş ve eller arasındaki boşluk sayesinde ortaya çıkmaktadır. Bu, Noma Bar'ın imzası haline gelen "bir alanın içinde ikinci bir hikaye yaratma" tekniğini mükemmel bir şekilde yansıtıyor. Negatif alan kullanımı, tasarımı görsel olarak zenginleştiriyor ve izleyiciye ikinci bir anlam katmanı sunuyor. İki elin birleştiği noktada

ortaya çıkan kuş figürü, afişin anlatım gücünü artıran en önemli unsurlardan biridir. Kuş, zeytin dalıyla birlikte, barış, özgürlük ve doğa sevgisini simgeliyor. Bu, Coca-Cola'nın "insanları birleştiren marka" imajını ve çevreye duyarlılık mesajını destekliyor. Bu, izleyiciyi tasarımı daha dikkatli incelemeye ve görsel mesajı keşfetmeye teşvik ediyor.

Zeytin dalı, doğanın ve barışın evrensel bir simgesi olarak kullanılmış. Kuşun gagasında taşıyormuş gibi görünen dal, Coca-Cola'nın çevresel sürdürülebilirlik çabalarını ve bitki bazlı plastik şişe üretimi mesajını doğrudan destekliyor. Aynı zamanda, dalın küçük ama dikkat çekici yeşil rengi, kırmızı ve beyaz arasında kontrast yaratarak afişin görsel dengesine katkıda bulunuyor. Afişteki "Bitkiler bizi mutlu eder" (Plants make us happy) ve "Bitkiler düşmanları dost yapar. Ayrıca şişelerimizi de yapar" (They make foes reach out to become friends. They also make our bottles) ifadeleri, Coca-Cola'nın çevreye olan bağlılığını ve bitki bazlı şişe üretimi mesajını doğrudan iletme.

IBM Trafik Fişi

Görsel 5. Noma Bar, IBM Trafik Afişi

Noma Bar tarafından tasarlanan afiş (Görsel 5), IBM'in akıllı trafik yönetim sistemlerini tanıtarak, bu teknolojinin sürücülere ve şehir yaşamına sağladığı faydaları vurgulamak istiyor. Temel mesaj, IBM'in yenilikçi çözümlerinin trafik sıkışıklıklarını önceden tahmin ederek sürücülerin zamandan tasarruf etmesine, daha verimli ulaşım deneyimleri yaşamasına ve şehirlerdeki trafik sorunlarının azaltılmasına sağladığı katkılardır.

IBM'in akıllı trafik çözümlerini tanıtan bu afişte, negatif alanın çok katmanlı bir şekilde kullanılmasıyla hem görsel hem de kavramsal zenginlik elde edilmiştir. Dürbünle bakan figürün yüzünde yol simgesinin yer alması, tasarımın mesajını güçlendiren önemli bir detaydır ve teknolojinin insan yaşamına katkısını simgeler. Afişte, dürbün tutan figür aynı zamanda bir araba formu olarak tasvir edilmiştir. Dürbün lensleri, arabanın

tekerleklerini temsil ederken, pozitif alan ile negatif alan arasında etkileyici bir bağ kurulmuştur. Yol, aynı zamanda figürün yüzüyle birleşerek teknolojinin insan odaklı doğasını ve şehir içi ulaşımı iyileştirme yetkinliğini ifade eder. Figürün yüzünün ortasında yer alan beyaz alan, açık ve engelsiz bir yolu simgeler. Bu detay, IBM'in trafik sıkışıklıklarını önceden tahmin ederek daha verimli yollar yaratma misyonunu temsil eder. Dar bir alana çokça tasarım öğesi sığdırılıp verilmek istenen mesaj daha güçlü bir şekilde anlatılmıştır. Tasarım izleyicinin, detayları keşfederken daha fazla düşünmesini ve mesajın farklı katmanlarını farketmesini sağlamaktadır.

"Sürücüler, trafik sıkışıklıklarını gerçekleşmeden önce görebilir." (Drivers can see traffic jams before they happen) sloganı, IBM'in teknolojiyle sürücülere zaman kazandırma ve trafik sorunlarını önleme kabiliyetini vurguluyor. Bu afiş, IBM'in trafik sıkışıklıklarını önceden tahmin eden akıllı teknolojisini tanıtırken, teknolojinin insan hayatını nasıl kolaylaştırabileceğini görsel metaforlarla anlatıyor. Tasarım, IBM'in yenilikçi çözümlerle şehir hayatını daha verimli ve erişilebilir hale getirme misyonunu net bir şekilde yansıtmaktadır.

Maske Tak Afişi

Görsel 6. Noma Bar, Maske Tak Afişi

Noma Bar tarafından tasarlanan bu afişin (Görsel 6) amacı, pandemi sırasında maske takmanın önemini vurgulamak ve insanları bu konuda teşvik etmektir. Mucinex ilaç markasının desteğiyle hazırlanan bu afiş, toplum sağlığına yönelik bir kamu hizmeti mesajı olarak tasarlanmış ve pandemi sırasında maskenin hayati rolüne dikkat çekmiştir. Bu afiş, pandemiye yönelik bir kamu sağlığı mesajını son derece etkili bir şekilde ileten güçlü bir tasarımdır. Negatif alanın yaratıcı kullanımı, sosyal hayatın özlenen yönleriyle (kahve içmek gibi) maske takmanın hayati önemini birleştirmektedir. Renklerin uyumu,

çift anlamlı metaforlar ve net bir mesajla afiş, hem görsel hem de içerik açısından dikkat çekici ve etkili bir iletişim aracı olarak öne çıkmaktadır.

Afişteki beyaz maske, aynı zamanda bir kahve fincanını temsil etmektedir. Maskenin kenar ipi, bir kahve fincanının kulpu olarak tasarlanmıştır. Bu çift anlamlılık, negatif alanın yaratıcı bir şekilde kullanılmasının temel örneklerinden biridir. Beyaz alan, hem maskeyi hem de fincanı tanımlarken, çevresindeki siyah ve pembe alanlarla dengeli bir şekilde vurgulanmıştır.

El, maskeyi takan ve fincanı tutan bir hareket içinde tasvir edilmiştir. Elin şekli, afişin zemin rengiyle doğal bir negatif alan oluşturur. Bu, maske şeklindeki kahve fincanının daha belirgin hale gelmesini sağlar ve tasarımın minimal yapısını bozmadan mesajın etkisini artırmaktadır. Bu hareket, bireysel sorumluluğun açık bir görsel temsili olarak karşımıza çıkar. Maske takmanın kişinin kendi eylemiyle mümkün olduğunu vurgular. Aynı zamanda el, maskenin ipini tutarak kahve fincanı metaforuna bir dinamizm kazandırır. Elin eklenmesi, maske-kahve fincanı metaforunu daha belirgin ve ilişkilendirilebilir hale getirmiştir.

"Arkadaşlarınızla kahve içmeyi özlediniz mi? Normale dönmek size bağlı." ifadesi, pandemi sırasında sosyal aktiviteleri özleyen kişilere hitap etmekte ve bu tür normal aktivitelere geri dönmenin ancak maske gibi önlemlerle mümkün olduğunu hatırlatmaktadır.

Afişte negatif alan, maske ve kahve fincanı metaforunu aynı anda sunarak izleyiciye çok katmanlı bir anlatım sağlamaktadır. Negatif alan, etkili bir tasarımın anahtarıdır. İster bir kamu sağlığı mesajını, ister teknolojik bir yeniliği ya da çevresel bir farkındalık kampanyasını temsil etsin, negatif alan kullanımı mesajı sadeleştirir ve güçlendirir. Noma Bar gibi tasarımcıların eserlerinde bu teknik, görsel hikaye anlatımı ve estetiğin en üst düzeyde birleşimini temsil eder. Doğru kullanıldığında, negatif alan yalnızca bir tasarım unsuru değil, izleyiciyi düşündüren, duygusal bağlar kurduran ve harekete geçiren bir araçtır.

SONUÇ

Bu çalışmada, Minimalizmin bir tasarım yaklaşımı olarak günümüz görsel dünyasında neden bu kadar etkili olduğunu ve negatif alanın bu yaklaşımla nasıl entegre edildiğini Noma Bar'ın eserleri üzerinden analiz edilmiştir. Noma Bar, sade bir estetik içinde çift anlamlı ve derin mesajlar iletebilme becerisiyle, tasarımda negatif alanın en başarılı temsilcilerinden biri olarak öne çıkmaktadır. İncelenen afişlerde, Bar'ın negatif alanı bir hikaye anlatım aracı olarak ustalıkla kullandığı ve izleyiciyi düşünmeye, sorgulamaya teşvik ettiği görülmektedir. Bu yaklaşım, tasarımda görsel öğelerin birbiriyle uyumlu bir şekilde çalışmasını sağlarken, mesajın etkisini ve akılda kalıcılığını artırmaktadır. Makale kapsamında analiz edilen örnekler, Minimalizm'in tasarımda gereksiz detayları ortadan kaldırarak mesajın özünü izleyiciye doğrudan aktarabilme

kapasitesini göstermektedir. Özellikle negatif alanın kullanımı, izleyiciyi tasarımı daha dikkatli incelemeye, detayları keşfetmeye ve mesajın çok katmanlı doğasını anlamaya teşvik etmektedir.

Caz festivali afişinde, izleyici, şişe formunun içinde saklanan hikayeyi keşfederken aynı zamanda minimal bir estetik deneyim yaşamaktadır. Şişenin ana hatları pozitif alan olarak kullanılırken, içindeki beyaz alanlar negatif alan görevi görmektedir ve izleyicinin gözünü tasarımın belirli noktalarına yönlendirmektedir. Bu iki alan, birbirine bağımlı bir şekilde işlev görerek tasarımın bütünlüğünü sağlamaktadır ve aynı zamanda tasarımcıya az alan kullanarak daha çok şey anlatabilme imkanı sunmaktadır. Küresel ısınma afişinde yalnızca birkaç basit şekil (daireler ve bir kum saati formu) kullanılarak hem bir hayvan portresi hem de çevresel bir metafor aynı anda tasvir edilmiştir. Bu, izleyiciyi detayları keşfetmeye ve düşünmeye davet etmektedir. Tasarımda, kutup ayısının burnu ve ağzı bir kum saati olarak gösterilmiştir. Bu, zamanımızın daraldığının göstergesidir. Coca-Cola afişinde, iki elin birbirine uzanması, beyaz pozitif alan ile gösterilmiş, bu ellerin birleşimi dostluk ve birlik temasını görselleştirmiştir. Kuş, tamamen negatif alan kullanımıyla oluşturulmuş ve ellerin arasındaki boşluk sayesinde ortaya çıkmaktadır. Bu, Noma Bar'ın imzası haline gelen "bir alanın içinde ikinci bir hikaye yaratma" tekniğini mükemmel bir şekilde yansıtmaktadır. IBM'in akıllı trafik çözümlerini tanıtan afişte, negatif alanın çok katmanlı bir şekilde kullanılmasıyla hem görsel hem de kavramsal zenginlik elde edilmiştir. Afişte, dürbün tutan bir kişi figürü aynı zamanda bir araba formu olarak tasvir edilmiştir. Dürbün lensleri, arabanın tekerleklerini temsil ederken, pozitif alan ile negatif alan arasında etkileyici bir bağ kurulmuştur. Yol, aynı zamanda insan yüzüyle birleşerek teknolojinin insan odaklı doğasını ve şehir içi ulaşımı iyileştirme yetkinliğini ifade eder. Mucineks ilaç markasının desteğiyle hazırlanan afiş, toplum sağlığına yönelik bir kamu hizmeti mesajı olarak tasarlanmış ve pandemi sırasında maskenin hayati rolüne dikkat çekmiştir. Afişteki beyaz maske, aynı zamanda bir kahve fincanını temsil etmektedir. Maskenin kenar ipi, kahve fincanının kulpu olarak tasarlanmıştır. El, maskeyi takan ve fincanı tutan bir hareket halinde tasvir edilmiştir. Bu tasvir, eski sosyal hayatımıza dönebilmenin tek yolunun maske takmak olduğunu vurgulamaktadır. Noma Bar'ın bu eserleri, negatif alanın güçlü bir hikaye anlatımı ve mesaj iletim aracı olarak kullanılabileceğini ortaya koymaktadır. Tasarımlar, Bar'ın "Az daha çoktur" felsefesini yansıtarak izleyicinin mesajı daha derinlemesine kavramasını sağlamıştır.

Noma Bar'ın eserleri, minimalist tasarımın çağdaş grafik tasarım üzerindeki etkisini ve negatif alanın bir tasarım aracı olarak sunduğu potansiyeli açıkça ortaya koymaktadır. Negatif alan, yalnızca estetik bir öğe değil, mesajı sadeleştirip güçlendirirken izleyiciyle duygusal ve entelektüel bir bağ kuran güçlü bir anlatım yöntemidir. Bar'ın afişleri, bu teknikle hem tasarım açısından hem de iletişim açısından başarılı bir örnek teşkil etmektedir. Sonuç olarak, Noma Bar'ın tasarımlarında negatif alan, estetik ve işlevsel bir araç olmanın ötesinde, izleyici üzerinde derin etkiler bırakan bir hikaye anlatım yöntemi olarak öne çıkmaktadır. Bu araştırma, minimalizmin ve

negatif alanın çağdaş grafik tasarımda nasıl etkili bir şekilde kullanıldığını ve bu yaklaşımın sanatsal ve toplumsal mesajları iletme gücünü detaylı bir şekilde incelemiştir.

Günümüzün karmaşık görsel dünyasında Minimalizm ve negatif alan kullanımı, sadelik ile etkili mesaj iletme arasındaki dengenin nasıl sağlanabileceğine dair önemli bir yol sunmaktadır. Bu çalışma, yalnızca tasarımcılar ve grafik sanatçıları için değil, aynı zamanda görsel iletişim ve estetik üzerine çalışan akademisyenler ve profesyoneller için de değerli bir kaynak niteliğindedir. Literatürde Noma Bar'ın eserlerine dair sınırlı sayıda araştırma bulunduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu makale, Bar'ın çalışmalarının incelenmesine ve negatif alanın çağdaş grafik tasarım üzerindeki etkilerinin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlamaktadır.

KAYNAKÇA

- ANTMEN, A. (2019). *20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar*. İstanbul: Sel yayıncılık.
- ARSLAN, S. (2021). "Postmodern Sanatta Negatif Alan". *Tykhe Sanat ve Tasarım Dergisi*, 6(11), 127-140.
- DAI, S. (2023). "On the Role of Minimalism in Graphic Design". *Highlights in Art and Design*, 3(2), 24-27.
- DANTO, A. (2016). *Brillo Kutusu: Post-Tarihsel Perspektiften Görsel Sanatlar*. (Çev. C. Kayaş). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- DOS SANTOS, S. S. S., & Carminatti, F. (2016). Minimalist Art and Advertising Design: Composition of Faber Castell's 'Real Colors' campaign posters.
- EKİZ, M., & KAYA, S. A. (2018). "Minimalizm Sanat Akımının Grafik Tasarım Alanında Kullanımı" (Ed. A. Apalı, & Y. Seçgin) içinde. *Geleceğin Dünyasında Bilimsel Ve Mesleki Çalışmalar*, 16-30.
- ELASI, H. A. M. K. (2021). "Visual Processing of Shape in Noma Bar's Advertising Designs (Studying Models of Noma Bar works)". *Journal of Arts & Applied Sciences (JAAS)*, 8(4), 1-17.
- GUMBER, S. (2023). "Minimalism in Design: A Trend of Simplicity in Complexity". *Journal of Visual and Performing Arts*, 4(2), 357-365.
- HELLER, S. & ANDERSON, G. (2023). *Grafik Tasarım Fikirler Kitabı* (Çev. Z. Tür) İstanbul: Ketebe Yayınları.
- HODGE, S. (2016). *Gerçekten Bilmeniz Gereken 50 Sanat Fikri* (Çev. E. Gözğü). İstanbul: Domingo Yayınevi.
- NADERI, S. S., SADEQZADE, E., & SHAPOURIAN, F. (2019). "The Impact of Minimalist Art on Poster Design in Iran". *Journal of Art and Civilization of the Orient*, 7(26), 41-56.
- PEI, Z. (2023). "The Influence of Minimalism in Contemporary Art Thought on Visual Communication Design". *Transactions on Social Science, Education and Humanities Research*, 1, 379-383.

UZUNER, N., & TARLAKAZAN, E. (2022). "Minimalist Sanat Anlayışı Çerçevesinde Hayvan Hakları Konulu Afişler". *Sanat ve Yorum*, (40), 49-58.

WIKIPEDIA (2023). Noma Bar. https://en.wikipedia.org/wiki/Noma_Bar. Erişim tarihi: 28.11.2024

VANEENOO, C. (2011). "Minimalism in Art and Design: Concept, Influences, Implications and Perspectives". *Journal of Fine and Studio Art*, 2(1), 7-12.

YAVUZ, T. (2023). *Bir Reklam Afiş Ögesi Olarak Etkin Negatif Alan Tasarımı* (Yüksek Lisans Tezi), Anadolu Üniversitesi. Türkiye.

YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

YILMAZ, M. (2013). *Modernden Postmoderne Sanat*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel 1. https://en.wikipedia.org/wiki/Sky_and_Water_I (Erişim 26.11.2024).

Görsel 2. https://www.instagram.com/p/CuWmY8Gghs_/?hl=tr&img_index=1 (Erişim 26.11.2024).

Görsel 3. https://www.instagram.com/p/CuWmY8Gghs_/?hl=tr&img_index=1 (Erişim 26.11.2024).

Görsel 4. <https://www.fubiz.net/2014/06/17/coca-cola-negative-space-posters/coca-cola-negative-space-posters4/> (Erişim 26.11.2024).

Görsel 5. <https://tr.pinterest.com/pin/210191507589178397/> (Erişim 26.11.2024).

Görsel 6. <https://at.pinterest.com/pin/452259987588013007/> (Erişim 26.11.2024).